

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ-ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ-ΔΑΥΙΔ ΚΑΡΤΕΛΙΑΣ, ΑΜ:2013098

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ

Αφιέρωση

Αφιερώνω την πτυχιακή μου εργασία στους γονείς μου, για την ηθική και οικονομική υποστήριξη που μου παρείχαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στην Καλαμάτα.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ τον καθηγητή μου για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε και την βοήθεια που μου παρείχε κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια φοίτησης στο τμήμα λογιστικής και χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Καλαμάτας. Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να προσπαθήσει με εμπειρικό τρόπο να προσδιορίσει τη σχέση που μπορεί να υπάρχει μεταξύ των εισαγωγών και εξαγωγών σε σχέση με το ΑΕΠ της Ελλάδας. Στην εμπειρική ανάλυση χρησιμοποιούνται ετήσια στοιχεία για την περίοδο 2000 – 2019. Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά των εννοιών των εισαγωγών και των εξαγωγών και τις αναλύουμε ξεχωριστά δίνοντας έμφαση γενικά στο διεθνές εμπόριο και στα μειονεκτήματα του και τα πλεονεκτήματα του. Παρακάτω αναλύουμε τους κινδύνους και τις ανάγκες των εισαγωγέων και των εξαγωγέων. Ενώ στο δεύτερο μέρος της πτυχιακής εργασίας αναφερόμαστε και αναλύουμε το ΑΕΠ της χώρας , τα στοιχεία του ΑΕΠ , τους μεθόδους υπολογισμούς του καθώς και τις αδυναμίες που παρουσιάζει το ΑΕΠ.

Λέξεις κλειδιά: εισαγωγές, εξαγωγές, ΑΕΠ, οικονομική ανάπτυξη

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

- Διάγραμμα 1 (σελίδα 18)
- Διάγραμμα 2 (σελίδα 24)
- Διάγραμμα 3 (σελίδα 26)
- Διάγραμμα 4 (σελίδα 34)
- Διάγραμμα 5 (σελίδα 36)
- Διάγραμμα 6 (σελίδα 37)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

- Πίνακας 1 (σελίδα 18)
- Πίνακας 2 (σελίδα 23)
- Πίνακας 3 (σελίδα 26)
- Πίνακας 4 (σελίδα 35)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικόνα 1 (σελίδα 11)
- Εικόνα 2 (σελίδα 19)
- Εικόνα 3 (σελίδα 29)
- Εικόνα 4 (σελίδα 31)

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Ένωση)

ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	6
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	9
1.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.....	10
1.3 ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ.....	12
1.4 ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ.....	16
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ.....	16
2.2 ΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΑΠΟ 2000-2018..	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΞΑΓΩΓΕΣ.....	19
3.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ.....	19
3.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ.....	20
3.3 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	21
3.4 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΚΟΥΣΙΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ.....	23
3.5 ΟΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ 2000-2018.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΕΠ.....	26
4.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΕΠ.....	26
4.2 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΠ.....	28
4.3 ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΑΕΠ.....	29
4.4 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ.....	29
4.5 ΚΑΘΑΡΟ ΠΡΟΙΟΝ.....	30
4.6 Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ(ΑΕΠ) , ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ(Α.ΕΘ.Π) ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ(NNP).....	31
4.7 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ.....	32
4.8 ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΕΠ.....	32
4.9 ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΑΕΠ.....	33
4.10 ΤΟ ΑΕΠ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΑΠΟ 2000-2018.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ.....	35
5.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ.....	35
5.2 ΤΙ ΕΙΣΑΓΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΕΞΑΓΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ Η ΕΛΛΑΔΑ.....	36
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	39
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	40

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1 Διεθνές εμπόριο

Με τον όρο διεθνές εμπόριο εννοούμε την ανταλλαγή κεφαλαίων, αγαθών και υπηρεσιών στα διεθνή εδάφη. Στις περισσότερες χώρες το διεθνές εμπόριο αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ. Η ανάπτυξη των μεταφορών, η παγκοσμιοποίηση, η εκβιομηχάνιση και η εξάπλωση των πολυεθνικών εταιριών είναι μερικοί από τους παράγοντες που συνέβαλαν στην ολοένα και πιο ισχυρή παρουσία του στο διεθνές εμπορικό σύστημα. Το διεθνές εμπόριο είναι σημαντική πηγή οικονομικού εισοδήματος για όλες τις χώρες, καθώς χωρίς αυτό τα έθνη θα περιοριζόντουσαν στα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται εντός της χώρας τους.

Οι κυριότεροι λόγοι διεξαγωγής του διεθνούς εμπορίου είναι η αδυναμία παραγωγής όλων των προϊόντων από μια χώρα, καθώς μπορεί να μην διαθέτει τους κατάλληλους παραγωγικούς συντελεστές (ποσότητα-είδος). Ανάμεσα στους σημαντικότερους λόγους συγκαταλέγεται όχι μόνο η εκμετάλλευση του συγκριτικού πλεονεκτήματος κάθε χώρας αλλά και η εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας από το μέγεθος της αγοράς αλλά και της παραγωγής.

Το διεθνές εμπόριο μπορεί να διακριθεί σε δύο κατηγορίες:(Νικόλαος Τσουνής)

1. Το διακλαδικό εμπόριο, το οποίο αφορά στην ανταλλαγή προϊόντων που ανήκουν σε διαφορετικό παραγωγικό κλάδο.
2. Το ενδοκλαδικό εμπόριο, το οποίο αφορά στην ανταλλαγή προϊόντων που ανήκουν σε ίδιο παραγωγικό κλάδο.

Οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ του διεθνούς εμπορίου και του εμπορίου που διεξάγεται εντός μιας χώρας είναι: (Νικόλαος Τσουνής)

- ❖ Οι ρυθμίσεις που διέπουν τις τεχνικές προδιαγραφές των προϊόντων και γενικότερα τις εμπορικές συναλλαγές που μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των χωρών εισαγωγής και εξαγωγής
- ❖ Το διεθνές εμπόριο διεξάγεται με την χρήση διαφορετικών νομισμάτων τις περισσότερες φορές, ενώ οι εγχώριες εμπορικές συναλλαγές διεξάγονται με την χρήση ενός νομίσματος.
- ❖ Στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου διεξάγονται διασυνοριακές ανταλλαγές εμπορευμάτων, σε αντίθεση με το εθνικό εμπόριο.

1.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα διεθνούς εμπορίου

Η εμπορική, αλλά και γενικότερα η οικονομική συνεργασία έχουν ωφελήσει τις περισσότερες περιοχές του κόσμου. Η μεγάλη αύξηση της ευημερίας στην Ιαπωνία, πρόσφατα στην Κίνα και τώρα πλέον στην Ινδία και στη Βραζιλία θα ήταν αδιανόητο να πραγματοποιηθεί χωρίς το άνοιγμα των αγορών κεφαλαίου και εμπορευμάτων. Με βάση την αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Ρικάρντο, κάθε χώρα και περιοχή μπορεί να έχει όφελος από το εμπόριο. Δεν χρειάζεται να παράγει κάτι με το μικρότερο δυνατό κόστος παγκοσμίως για να είσαι ανταγωνιστικός. Αρκεί να εξειδικευτείς εκεί που το σχετικό κόστος ως προς τα υπόλοιπα αγαθά είναι χαμηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο σχετικό κόστος στους εμπορικούς εταίρους.

Ένα πολύ θετικό στοιχείο του διεθνούς εμπορίου είναι το γεγονός ότι στην Ευρώπη η στενότερη οικονομική συνεργασία είχε ως αποτέλεσμα την ειρηνική συνύπαρξη χωρών που ήταν προαιώνιοι εχθροί και πλέον βλέπουν τις χώρες αυτές να έχουν θετικά αποτελέσματα αναπτυξιακής πορείας. Το άνοιγμα των αγορών φέρνει νέα προϊόντα προς κατανάλωση, διευρύνοντας τη δυνατότητα επιλογής των καταναλωτών. Η δυνατότητα διείσδυσης σε νέες αγορές επιτρέπει την μεγέθυνση της παραγωγικής βάσης των εγχώριων παραγωγών. Επίσης, οι εισαγωγές προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές από το εξωτερικό μπορεί να πειθαρχήσει εγχώριες επιχειρήσεις με μονοπωλιακή δύναμη έτσι ώστε να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους.

(εικόνα 1)

Η παγκοσμιοποίηση ωστόσο δεν είναι ένα μονοσήμαντο φαινόμενο. Παρά τα υπαρκτά οφέλη της, το κίνημα ενάντια της παγκοσμιοποίησης, τόσο στον αναπτυγμένο κόσμο όσο και στον αναπτυσσόμενο κόσμο δείχνει να έχει ενισχυθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Αρκετές φορές όμως το άνοιγμα των οικονομιών επιφέρει βαθιές δομικές αλλαγές, από τις οποίες υπάρχουν και χαμένοι. Σε οικονομίες με μειωμένη δυναμικότητα και ελλιπή συστήματα κοινωνικής προστασίας ο κλυδωνισμός τον οποίο δέχεται μια περιοχή μπορεί να μην απορροφηθεί επαρκώς, με αποτέλεσμα να αυξηθούν τοπικά η ανισότητα, η ανεργία και ενδεχομένως η φτώχεια. Το πρόβλημα μεγαλώνει όταν ήδη προϋπάρχουν κοινωνικές εντάσεις. Η ασυμμετρία στο άνοιγμα των αγορών, όπου οι ροές του κεφαλαίου είναι πλήρως απελευθερωμένες, των εμπορευμάτων μερική, ενώ της εργασίας ελάχιστη, δεν βοηθάει στη γρήγορη και αποτελεσματική ανακατανομή του κόστους και των ωφελειών από τη βελτίωση της οικονομικής συνεργασίας. (Σταμάτη, 2011) Η ύπαρξη μειονεκτημάτων και ασυμμετριών στο άνοιγμα των αγορών δεν πρέπει να μας ωθήσει στην απόρριψη της παγκοσμιοποίησης εφόσον τα πλεονεκτήματά της υπερτερούν. Το άνοιγμα των αγορών δεν αρκεί, χρειάζεται να συμπληρωθεί με κατάλληλες παρεμβάσεις με στόχο τη δικαιότερη κατανομή των ωφελειών της συνεργασίας. (Ισιδώρα Σταμάτη, 2011)

1.3 Ανάγκες και κίνδυνοι εισαγωγέων - εξαγωγέων

Κάθε φορά που ο εξαγωγέας φορτώνει τα εμπορεύματά του για να τα στείλει σε έναν πελάτη του στο εξωτερικό και παράλληλα αποστέλλει μέσω τράπεζας του τα φορτωτικά έγγραφα στον εισαγωγέα έναντι πληρωμής, διατρέχει τον κίνδυνο ο εισαγωγέας να αρνηθεί την παραλαβή των εμπορευμάτων της παραγγελίας. Οπότε μια μικρή παράλειψη από μέρους του εξαγωγέα στους όρους της συμφωνίας του με τον εισαγωγέα, ο τελευταίος μπορεί να αρνηθεί να παραλάβει την παραγγελία, αν η τιμή των εμπορευμάτων στην αγορά από την σύναψη της εμπορικής συμφωνίας μέχρι την εκτέλεση της έχει μειωθεί σημαντικά.

Ακόμα και όταν η ξένη τράπεζα στην οποία έχουν σταλεί τα φορτωτικά έναντι πληρωμής φροντίζει για την ασφάλιση, την αποθήκευση και την ανεύρεση νέου αγοραστή, η παραπάνω συνεπάγεται σημαντικό κόστος σε χρόνο και σε χρήμα για τον εξαγωγέα, ο οποίος ίσως τελικά αναγκαστεί να πουλήσει τα προϊόντα του σε πολύ χαμηλή τιμή.

Ο εξαγωγέας μπορεί να προφυλαχθεί έναντι του κινδύνου αυθαίρετης καταγγελίας της εξαγωγικής σύμβασης εάν φροντίζει να:

- ✓ Συνάπτει εμπορικά συμβόλαια των οποίων οι όροι είναι πλήρεις, κατάλληλοι και δεν επιδέχονται διαφορετικών ερμηνειών.
- ✓ Τηρεί με πλήρη ακρίβεια τους όρους των εμπορικών συμβολαίων που συνάπτει.
- ✓ Αποστέλλει τα προϊόντα του με την παραπάνω διαδικασία μόνο όταν διαθέτει πλήρη πληροφόρηση σχετικά με την αξιοπιστία του αγοραστή του στο εξωτερικό και να συναλλάσσετε με αγνώστους σε αυτόν πελάτες στο εξωτερικό με την μέθοδο του ανοίγματος ανέκκλητων ενέγγυων πιστώσεων επί ονόματι του.

Ο εξαγωγέας θα πρέπει να φροντίζει ιδιαίτερα να αποστέλλει μέσω της τράπεζας του όλα τα έγγραφα που προβλέπονται στο εμπορικό συμβόλαιο που έχει συνάψει με τον εισαγωγέα και όλα εκείνα που είναι απαραίτητα για την καλή εκτέλεση της συναλλαγής. Στην περίπτωση όπου δεν επαρκούν όλα τα έγγραφα ενδέχεται να δημιουργηθεί κώλυμα στην εκτέλεση της παραγγελίας ή να μπορεί ο εισαγωγέας να κατοχυρώνει δικαίωμα με παραλαβής της παραγγελίας.

Ακόμα υπάρχει και ο κίνδυνος μη πληρωμής όπου ο εξαγωγέας προκειμένου να προφυλαχθεί από πιθανή εξαπάτηση του από μέρος του εισαγωγέα, θα πρέπει να δίνει στην τράπεζα του οδηγίες ώστε σε καμία περίπτωση να μην δίδονται τα φορτωτικά έγγραφα στον εισαγωγέα προτού αυτός εξοφλήσει ή αναγνωρίσει την οφειλή του έναντι του εξαγωγέα. Ο κίνδυνος μη πληρωμής επίσης να οφείλεται στην πτώχευση ή στην υπερμερία του ξένου αγοραστή.

Όπως αναλύσαμε κάποιους από τους κυριότερους κινδύνους για τον εξαγωγέα, έτσι και οι εισαγωγείς έχουν και αυτοί με την σειρά τους να αντιμετωπίσουν αρκετούς κινδύνους. Ο εισαγωγέας που εξοφλεί ή αποδέχεται τη συναλλαγματική και παραλαμβάνει τα φορτωτικά έγγραφα από την τράπεζα που διατρέχει τον κίνδυνο αφού παραλάβει τα εμπορεύματα να διαπιστώσει ότι αυτά δεν είναι σύμφωνα με τους όρους της παραγγελίας του.

Για να προφυλαχθεί από τον κίνδυνο αυτό θα πρέπει:

- Να ζητά από τον εξαγωγέα στα αποστέλλόμενα έγγραφα να περιλαμβάνεται πιστοποιητικό ελέγχου της κατάστασης των εμπορευμάτων από αρμόδιο πραγματογνώμονα.
- Να φροντίζει στο εμπορικό συμβόλαιο που υπογράφει με τον εξαγωγέα να περιλαμβάνονται όροι βάσει των οποίων θα δικαιούται να αρνηθεί να παραλάβει και να πληρώσει την παραγγελία(π.χ. όταν υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην αποστολή της παραγγελίας)

Υπάρχει και ο κίνδυνος πτώσης της αξίας του ενέχυρου. Εάν η τιμή των εμπορευμάτων πέσει, ο χρηματοδοτούμενος μπορεί να μην αποπληρώσει την υποχρέωσή του στην τράπεζα. Επιπλέον αν η τράπεζα ζητήσει την εκχώρηση των εμπορευμάτων της συναλλαγής, χωρίς να έχει διακρατήσει δικαίωμα προσφυγής εναντίον του χρηματοδοτούμενου, κινδυνεύει το χρηματοδοτούμενο μέρος να μην προβεί στην συναλλαγή. Έτσι:

- I. Ο εισαγωγέας ενδέχεται να αρνηθεί να παραλάβει την παραγγελία που του έχει στείλει ο εξαγωγέας. Ο εισαγωγέας θα πρέπει να στηρίξει την άρνηση του αυτή σε μη συμμόρφωση του εξαγωγέα στους όρους του μεταξύ τους εμπορικού συμβολαίου. Η τράπεζα με την κατοχύρωση των απαιτήσεων της από τη διαμεσολάβησή της σε μια συναλλαγή βάσει εγγράφων και έτσι η ίδια δεν έχει μερίδιο ευθύνης σε περίπτωση που κάποιο από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη αθετήσει τη συμφωνία. Παρόλα αυτά αν η τράπεζα έχει χρηματοδοτήσει την εν λόγω συναλλαγή με κάλυμμα την αξία των εμπορευμάτων, η τιμή των εμπορευμάτων στην αγορά πέσει και ο εισαγωγέας δεν τα παραλάβει η τράπεζα ενδέχεται να υποστεί μεγάλη ζημιά.

- II. Συνήθως η δυσκολία πληρωμής του υπόχρεου συμπίπτει με μια σημαντική μείωση των τιμών που επικρατούν στην αγορά για τα αποθέματά του. Σε αυτή τη περίπτωση ακόμα και αν η τράπεζα εκποιήσει τα εμπορεύματα θα εισπράξει για αυτά μικρό αντίτιμο. Για να αποφύγουν αυτόν τον κίνδυνο οι τράπεζες είναι διατεθειμένες να δεχθούν ως κάλυμμα μόνο εμπορεύματα των οποίων οι τιμές δεν είναι ιδιαίτερα ευμετάβλητες και που μπορούν εύκολα να διατεθούν στην αγορά και όχι εποχιακά αγαθά ή εμπορεύματα που αλλοιώνονται ή τα οποία κινδυνεύουν να θεωρηθούν εκτός μόδας.
- III. Μειώσεις της αξίας των εξασφαλίσεων τους λόγω εξαπάτησης τους από τους εμπόρους. Οι τράπεζες δεν έχουν την δυνατότητα μόνες τους να ελέγξουν την γνησιότητα των όσων αναγράφονται στα φορτωτικά έγγραφα και στα αποθετήρια. Αν τα εμπορεύματα είναι κατώτατης της αναφερόμενης ποιότητας, ή οι συσκευασίες περιέχουν διαφορετικά προϊόντα από αυτά που αναγράφεται ότι περιέχουν, το ενέχυρο καθίσταται άνευ αξίας. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει κατά αρχή να εξετάζουν την φερεγγυότητα του χρηματοδοτούμενου πελάτη τους. (Ισιδώρα Σταμάτη, 2011)

1.4 Πως επηρεάζεται το διεθνές εμπόριο από τις παγκόσμιες εξελίξεις

Όπως είναι φυσιολογικό, το διεθνές εμπόριο επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από τις διεθνείς εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα σε κάθε μέρος του κόσμου. Μία τρομοκρατική επίθεση ή μία θεομηνία που πλήττει μία συγκεκριμένη περιοχή έχουν σοβαρό αντίκτυπο σε όλα τα υπόλοιπα μέρη του κόσμου. Φανταστείτε την Ιαπωνία όταν επλήγη από τον φοβερό σεισμό ή το τσουνάμι που έπληξε την Νοτιοανατολική Ασία. Τέτοια γεγονότα δε γίνεται να μείνουν απαρατήρητα, ούτε είναι δυνατόν να μην έχουν οικονομικές επιπτώσεις στον πλανήτη.

Με έναν τέτοιο τρόπο λειτουργεί το διεθνές εμπόριο. Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές επηρεάζονται από τις εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Εάν καταρρεύσει μία οικονομία, τότε το ντόμινο αυτό έχει φοβερό αντίκτυπο στις υπόλοιπες οικονομίες του κόσμου. Ιδιαίτερα ανάμεσα στις όμορες χώρες που ενώνονται μαζί με την συγκεκριμένη οικονομία πιο βαθιά, οι συνέπειες είναι περισσότερο ορατές. Παραδείγματος χάριν, μία ενδεχόμενη κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας θα επηρέαζε αρνητικά τις οικονομίες ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τουλάχιστον. Μάλιστα πολλοί προέβλεπαν ότι οι συνέπειες θα έπλητταν και τις ΗΠΑ αλλά κι άλλες παγκόσμιες οικονομίες.

Το εμπόριο λειτουργεί συνεργατικά και ποτέ δεν μπορεί να αξιολογηθεί μεμονωμένα. Με άλλα λόγια, το διεθνές εμπόριο πάντοτε στηρίζεται στην κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα. Αν η κατάσταση είναι σταθερή, τότε το εμπόριο ευδοκιμεί και υπάρχουν αρκετές επιλογές ανάπτυξης για μία χώρα. Αν από την άλλη μεριά η κατάσταση σε μία χώρα χαρακτηρίζεται ως ασταθής, τότε δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια ανάπτυξης του εμπορίου.

Μέσα από διεθνείς συμφωνίες διευκόλυνσης του εμπορίου και των συναλλαγών, οικοδομείται ένα κλίμα σταθερότητας στην παγκόσμια οικονομία. Με αυτές τις συμφωνίες ως όπλα, οι διάφορες χώρες επιθυμούν να ισχυροποιήσουν τη θέση τους στο παγκόσμιο στερέωμα. Φροντίζουν να γίνουν πιο ισχυρές σε περίπτωση που συμβεί κάτι καταλυτικό και αλλάξει ο χάρτης του διεθνούς εμπορίου αισθητά.

Όπως καταλαβαίνει εύκολα κανείς, είναι πολύ εύπλαστη η κατάσταση στο διεθνές εμπόριο. Τίποτε δεν μπορεί να παραμείνει σταθερό για πολύ καιρό. Οι εξελίξεις τρέχουν και η κατάσταση είναι ρευστή για όλους. Γι' αυτό και οι υπεύθυνοι του εμπορίου σε κάθε χώρα κάνουν οτιδήποτε μπορούν, έτσι ώστε να προβλέψουν τυχόν εμπόδια και να τα υπερπηδήσουν αποτελεσματικά, ενισχύοντας την οικονομική κατάσταση της κάθε χώρας. (GREEKEXPORTSAWARDS)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

2.1 Η έννοια των εισαγωγών

Ένα σημαντικό ποσοστό της κατανάλωσης και των επενδύσεων κάθε χώρας περιλαμβάνει τα προϊόντα που εισάγονται από άλλες χώρες. Οι εισαγωγές αποτελούν διαρροή από την συνολική δαπάνη και δημιουργούν εισόδημα στις χώρες από τις οποίες προέρχονται τα προϊόντα που εισάγονται.

Εισαγωγή ονομάζεται η διαδικασία μεταφοράς προϊόντων , εμπορευμάτων και ανθρώπων από μία ξένη χώρα σε μία άλλη όπου τα προϊόντα θα επεξεργαστούν θα χρησιμοποιηθούν θα πωληθούν ή θα επανεξαχθούν.

Οι εισαγωγές είναι το αντίθετο των εξαγωγών και επηρεάζουν το εμπορικό ισοζύγιο. Μια εισαγωγή στην χώρα που το δέχεται, είναι εξαγωγή από την χώρα που το στέλνει. Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές είναι οι καθοριστικές οικονομικές συναλλαγές του διεθνούς εμπορείου

Ο όγκος των εισαγωγών είναι συνάρτηση δύο παραγόντων:

- Το ύψος εισοδήματος. Είναι και ένα μέρος των εισαγωγών που δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές του εισοδήματος όπως αγαθά πρώτης ανάγκης (φάρμακα , βασικές πρώτες ύλες)
- Το επίπεδο των τιμών των αγαθών στην εισάγουσα χώρα, σε σχέση με τις τιμές σε άλλες χώρες

Αν θεωρήσουμε σταθερές τις σχετικές τιμές σε άλλες χώρες, η συνάρτηση των εισαγωγών έχει την παρακάτω μορφή:

$$M = M_0 + mY$$

Όπου:

- M : ο όγκος των εισαγωγών
- M_0 : σταθερή ποσότητα εισαγωγών, η οποία δεν επηρεάζεται από το Y
- M : παράμετρος

Η οριακή ροπή ως προς τις εισαγωγές ορίζεται ως το πωλίκο της μεταβολής των εισαγωγών με την μεταβολή του εισοδήματος. Η οριακή ροπή εισαγωγών κυμαίνεται μεταξύ του 0 και του 1

Αν η συνάρτηση που ορίσαμε παραπάνω για τον όγκο των εισαγωγών είναι γραμμική τότε η οριακή ροπή των εισαγωγών είναι ίση με το m

Οι εισαγωγές επιδρούν και αυτές με την σειρά τους στις εξαγωγές. Για την ποιοτικότερη εξέταση της επιρροής των εισαγωγών στις εξαγωγές είναι δεδομένο ότι οι εισαγωγές μπορούν να διαχωριστούν σε τρεις ομάδες προϊόντων δηλαδή τα συνολικά, τα ενδιάμεσα και τα κεφαλαιουχικά (Παπαδάκης, 2002).

Οι εισαγωγές συνολικών προϊόντων έχουν μια αρνητική και μια θετική επιρροή στις εξαγωγές ενός κράτους. Όσον αφορά τη θετική επίδραση, οι εισαγωγές συνολικών προϊόντων αναπληρώνουν την κατανάλωση των αντίστοιχων προϊόντων του εσωτερικού. Με αυτό τον τρόπο, η τοπική παραγωγή πραγματοποιεί μικρή τοπική ζήτηση και δεν μπορεί να καταναλωθεί εντός των συνόρων. Ως αποτέλεσμα, μη κατέχοντας άλλες εναλλακτικές η ποσότητα που παράγεται των συγκεκριμένων προϊόντων πρέπει να στραφεί στο εξωτερικό, μεγιστοποιώντας τις εξαγωγές της αντίστοιχης εταιρείας, και γενικότερα την εξωστρέφεια του κράτους. Επομένως, οι εισαγωγές συνολικών προϊόντων επιδρούν αρνητικά στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, λόγω ότι όσο αυξάνονται, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών λαμβάνει αρνητικό πρόσημο και υπάρχουν αρνητικές καθαρές εξαγωγές.

Τα ενδιάμεσα προϊόντα, εισέρχονται σε ένα κράτος για να γίνουν μέρος της παραγωγικής διαδικασίας άλλων, συχνά στα τελικά προϊόντα. Επομένως, μόνο θετική επιρροή μπορούν να κατέχουν οι εισαγωγές ενδιάμεσων προϊόντων στις εξαγωγές ενός κράτους. Τέλος, τα κεφαλαιουχικά προϊόντα είναι προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή καταναλωτικών προϊόντων. Είναι μία μακροπρόθεσμη επένδυση εξαιτίας του κόστους και της αντοχής τους. Αυτά τα προϊόντα χωρίζονται σε πάγια και διακινούμενα προϊόντα (Πανηγυράκης, 1999).

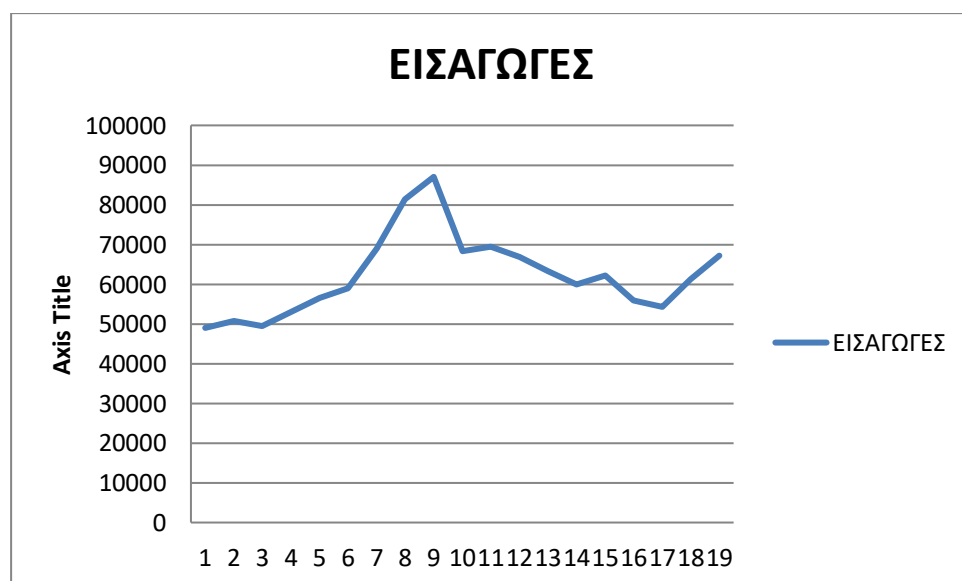
Τα μεν πάγια προϊόντα συμπεριλαμβάνουν τα διαρκή προϊόντα, τα λεγόμενα ακίνητα, ενώ τα διακινούμενα είναι εκείνα που καταναλώνονται κατά την διάρκεια της δραστηριότητας της εταιρείας. Άρα, και τα κεφαλαιουχικά προϊόντα συμβάλλουν στην μεγιστοποίηση των εξαγωγών, καθώς αυξάνουν και βελτιώνουν την παραγωγική διαδικασία για τη μεγαλύτερη και καλύτερη παραγωγή τελικών προϊόντων (Σιώμκος, 2004).

2.2 Οι εισαγωγές της Ελλάδας σε τρέχουσες τιμές από 2000-2018

Στο παρακάτω πίνακα έχουμε στην πρώτη στήλη τα έτη από το 2000 μέχρι το 2018, ενώ στην δεύτερη στήλη έχουμε τις εισαγωγές της χώρας μας σε τιμές σε εκατομμύρια ευρώ. **(πίνακας 1)**

ΕΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
2000	49009
2001	50759
2002	49424
2003	53037
2004	56546
2005	58953
2006	69010
2007	81453
2008	87039
2009	68319
2010	69452
2011	66889
2012	63353
2013	59915
2014	62130
2015	55840
2016	54317
2017	61292
2018	67218

(τιμές σε εκατομμύρια ευρώ)

(Διάγραμμα 1) Βλέποντας τον πίνακα διαπιστώνουμε ότι μέχρι το 2008 υπάρχει σημαντική αύξηση στις εισαγωγές για την Ελλάδα, ενώ από εκεί και κάτω έχουμε πτωτική πτώση των τιμών με κάποιες μικρές διακυμάνσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΞΑΓΩΓΕΣ

3.1 Η έννοια και η σημασία των εξαγωγών

Εξαγωγή είναι η διαδικασία μεταφοράς εγχώριων προϊόντων, εμπορευμάτων και ανθρώπων προς μία ξένη χώρα όπου τα προϊόντα θα επεξεργαστούν, θα πωληθούν ή θα επανεξαχθούν. Οι εξαγωγές είναι το αντίθετο των εισαγωγών και επηρεάζουν το εμπορικό ισοζύγιο. Επειδή πολλές εταιρίες βασίζονται στις πωλήσεις από εξαγωγές, κάθε παράγοντας όπως η κυβερνητική πολιτική ή η συναλλαγματική ισοτιμία που επηρεάζει τις εξαγωγές, μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα κέρδη των εταιριών.

Αφαιρώντας από τις εξαγωγές το σύνολο των εισαγωγών προκύπτουν οι καθαρές εξαγωγές οι καθαρές εξαγωγές, δηλαδή το εμπορικό ισοζύγιο.

(εικόνα 2) Σελ. -19-

Οι εξαγωγές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Εξαγωγές με συναλλαγματικές διατυπώσεις
- Εξαγωγές χωρίς συναλλαγματικές διατυπώσεις

Κάθε χώρα θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον προγραμματισμό και την αποτελεσματική προώθηση των εξαγωγών διότι είναι βασικό δομικό στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Η σημαντικότητα των εξαγωγών έγκειται στους παρακάτω λόγους

- I. Σε χώρες που έχουν μικρή εσωτερική αγορά, οι εξαγωγές είναι απαραίτητες για την βιομηχανική ανάπτυξη και γενικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και τη βελτίωση του βιοτικού της επιπέδου
- II. Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι εξαγωγές γιατί προσφέρουν πολύτιμο συνάλλαγμα για μια χώρα, το οποίο είναι απαραίτητο για την πραγματοποίηση των εισαγωγών.
- III. Βοηθάνε σημαντικά στην εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι η σημασία των εξαγωγών για την Ελλάδα είναι μεγάλη διότι:

- Οι εξαγωγές είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις επενδύσεις, την παραγωγή και την οικονομία της χώρας
- Στις εξαγωγές των αγαθών υπάρχει αρκετά υψηλό <<εισαγόμενο στοιχείο>> στα ενδιάμεσα προϊόντα και τις πρώτες ύλες όπως αναφέρουν διάφορες μελέτες. (Ζιώγος Ιωάννης)

3.2 Παράγοντες που επηρεάζουν τις εξαγωγές

Το μέγεθος της οικονομίας μιας χώρας κατά μεγάλο ποσοστό συσχετίζεται τόσο με τις εισαγωγές όσο και με τις εξαγωγές της. Αυτό σημαίνει ότι οι μεγαλύτερες οικονομίες μπορούν να παράγουν μεγαλύτερες ποσότητες αγαθών και υπηρεσιών για να εξάγουν. Οι αυξημένες εξαγωγές εξασφαλίζουν στους πολίτες της χώρας μεγαλύτερα εισοδήματα άρα μπορούν να αγοράζουν μεγαλύτερες ποσότητες εισαγόμενων προϊόντων.

Οι εξαγωγές μιας χώρας καθορίζονται από τους παρακάτω παράγοντες:

- Την πολιτική που ακολουθούν οι κυβερνήσεις των χωρών.
- Οι τιμές του συναλλάγματος
- Οι τιμές τόσο των εγχώριων, όσο και των εισαγόμενων προϊόντων. Σελ:-20-

- Οι προτιμήσεις των καταναλωτών τόσο για τα εγχώρια προϊόντα, όσο και για τα εισαγόμενα προϊόντα..
- Το κόστος προώθησης και μεταφοράς των προϊόντων στις διάφορες χώρες.

Επιπλέον παράγοντες που επηρεάζουν τις εξαγωγές είναι οι εξής:

- Βασικό ρόλο στις εξαγωγές έχει να κάνει και η γεωγραφική θέση των χωρών καθώς για την διευκόλυνση του εμπορίου απαιτούνται λιμάνια.
- Όταν δύο χώρες έχουν μεγάλη απόσταση μεταξύ τους, το κόστος μεταφοράς είναι μεγαλύτερο οπότε οι εξαγωγικές δραστηριότητες μεταξύ τέτοιων χωρών αποφεύγεται.
- Ενισχυτικός παράγοντας των εξαγωγών είναι και η κουλτούρα των χωρών, δηλαδή αν δύο χώρες έχουν παρόμοια κουλτούρα είναι πιο πιθανόν να συνάψουν εμπορικούς δεσμούς. (Χατζηδημητρίου, 2003)

3.3 Η επίδραση των εξαγωγών στην οικονομική ανάπτυξη

Η οικονομία της Ελλάδος είναι η 51η μεγαλύτερη στον κόσμο με ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) 190,8 δις ευρώ για το ημερολογιακό έτος 2018. Είναι επίσης η 55η αγοραστική δύναμη, στα 280.11 δισεκατομμύρια ευρώ. Από το 2018, η Ελλάδα είναι η δέκατη έβδομη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με 28 μέλη. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ για το 2018, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ήταν 20.324,37 ευρώ σε ονομαστική αξία και 29χιλ ευρώ στην αγοραστική δύναμη. Η Ελλάδα απολαμβάνει υψηλό βιοτικό επίπεδο και πολύ υψηλό δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, κατατάσσοντας την 31η θέση στον κόσμο το 2017.

Την περίοδο 2000-2008, και με την σημαντική διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που ήταν αποτέλεσμα της μεγάλης επιδείνωσης του εμπορικού ισοζυγίου οφειλόταν στον υψηλό ρυθμό αύξησης των εισαγωγών σε συνδυασμό με τη στασιμότητα της εξαγωγικής επίδοσης.

Το ποσοστό των ελληνικών εξαγωγών ως προς το ΑΕΠ από 14,29% το 1996 έφτασε στο 21,17% το 2006 και βρέθηκε στο 30,11% το 2015, σημειώνοντας μια ανοδική τάση. Παρότι οι εξαγωγές αυξάνονται ως ποσοστό του ΑΕΠ, η σύνθεσή τους αποκλίνει από τις αντίστοιχες της Ε.Ε. καθώς οι υπηρεσίες κατέχουν σημαντικό ποσοστό των εξαγωγών. Σημαντική επίδραση στις ελληνικές εξαγωγές έχει η οικονομική ανάπτυξη του υπόλοιπου κόσμου και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των εμπορικών μας εταίρων. Αύξηση του εισοδήματος των εμπορικών εταίρων ενισχύει τη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης για ελληνικά προϊόντα. Σύμφωνα με ανάλυση της Δ/σης Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τραπέζης, η συνεισφορά των καθαρών εξαγωγών ήταν καταλυτική για την παρακάτω επίδοση όπου ο ρυθμός αύξησης του ελληνικού ΑΕΠ, το 1ο τρίμηνο του 2018, έφτασε στο 2,3% ετησίως (από 2,0% ετησίως το 4ο τρίμηνο του 2017), γεγονός που συνιστά την καλύτερη επίδοση της τελευταίας δεκαετίας, ενώ σε εποχικά

διορθωμένη τριμηνιαία βάση, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,8% σε σχέση με το 4ο τρίμηνο του 2017.

Σημαντική επίδραση στις ελληνικές εξαγωγές έχει η οικονομική ανάπτυξη του υπόλοιπου κόσμου και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των εμπορικών μας εταίρων. Αύξηση του εισοδήματος των εμπορικών εταίρων ενισχύει τη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης για ελληνικά προϊόντα. Οι ελληνικές εξαγωγές το Μάιο του 2019 (προσωρινά στοιχεία ΕΛΣΤΑ) ανήλθαν σε €3.044,6 εκατ. έναντι €2.955,0 εκατ. τον αντίστοιχο μήνα του 2018, σημειώνοντας αύξηση €89,6 εκατ. Ωστόσο, οι ελληνικές εισαγωγές ανήλθαν στα €5.230,9 εκατ. αυξημένες κατά €874,3 εκατ. ευρώ, με αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο να παρουσιάζει έλλειμμα €2.186,3 εκατ., έναντι ελλείμματος €1.401,6 εκατ. το Μάιο του 2018. Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται σε μηνιαία βάση οι εισαγωγές, οι εξαγωγές και η διαμόρφωση του εμπορικού ισοζυγίου έως το Μάιο του 2019 όπου κατέγραψε αύξηση του εμπορικού ελλείμματος κατά 56%.

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ-ΑΦΙΞΕΙΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ-ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ			ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ		
		Αξία σε εκατομμύρια ευρώ	Μεταβολές % από μήνα σε μήνα	Μεταβολές % με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους	Αξία σε εκατομμύρια ευρώ	Μεταβολές % από μήνα σε μήνα	Μεταβολές % με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους	Αξία σε εκατομμύρια ευρώ	Μεταβολές % από μήνα σε μήνα	Μεταβολές % με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους
2017	1	3.567,5	-7,7	25,6	2.142,5	-8,1	25,1	-1.425,0	-7,2	26,3
2017	2	3.809,9	6,8	11,1	2.108,0	-1,6	10,4	-1.701,9	19,4	12,1
2017	3	4.627,0	21,4	27,5	2.660,2	26,2	26,8	-1.966,8	15,6	28,4
2017	4	3.567,4	-22,9	3,8	2.321,0	-12,8	9,6	-1.246,4	-36,6	-5,6
2017	5	4.093,7	14,8	17,5	2.572,1	10,8	26,6	-1.521,6	22,1	4,8
2017	6	3.831,7	-6,4	7,6	2.408,1	-6,4	13,1	-1.423,7	-6,4	-0,7
2017	7	3.983,4	4,0	11,1	2.429,7	0,9	7,3	-1.553,7	9,1	17,5
2017	8	3.704,6	-7,0	18,4	2.034,3	-16,3	4,5	-1.670,3	7,5	41,2
2017	9	3.750,5	1,2	-0,6	2.420,1	19,0	1,8	-1.330,5	-20,3	-4,6
2017	10	4.355,1	16,1	18,2	2.514,9	3,9	9,6	-1.840,2	38,3	32,5
2017	11	3.947,5	-9,4	1,3	2.617,4	4,1	17,1	-1.330,1	-27,7	-20,0
2017	12	4.117,9	4,3	6,5	2.636,8	0,7	13,2	-1.481,1	11,3	-3,6
2018	1	4.466,4	8,5	25,2	2.541,8	-3,6	18,6	-1.924,6	29,9	35,1
2018	2	3.925,6	-12,1	3,0	2.425,7	-4,6	15,1	-1.499,9	-22,1	-11,9
2018	3	4.459,2	13,6	-3,6	2.900,6	19,6	9,0	-1.558,6	3,9	-20,8
2018	4	4.307,8	-3,4	20,8	2.606,3	-10,1	12,3	-1.701,4	9,2	36,5
2018	5	4.356,6	1,1	6,4	2.955,0	13,4	14,9	-1.401,6	-17,6	-7,9
2018	6	5.015,8	15,1	30,9	3.034,8	2,7	26,0	-1.981,0	41,3	39,2
2018	7	4.680,0	-6,7	17,5	2.960,9	-2,4	21,9	-1.719,1	-13,2	10,6
2018	8	4.326,0	-7,6	16,8	2.568,6	-13,3	26,3	-1.757,5	2,2	5,2
2018	9	4.509,0	4,2	20,2	2.670,6	4,0	10,4	-1.838,5	4,6	38,2
2018	10	5.222,3	15,8	19,9	3.151,2	18,0	25,3	-2.071,1	12,7	12,5
2018	11	4.557,2	-12,7	15,4	3.058,7	-2,9	16,9	-1.498,5	-27,6	12,7
2018	12	4.248,2	-6,8	3,2	2.589,3	-15,3	-1,8	-1.658,9	10,7	12,0
2019	1	4.621,2	8,8	3,5	2.512,9	-3,0	-1,1	-2.108,3	27,1	9,5
2019	2	4.255,7	-7,9	8,4	2.689,2	7,0	10,9	-1.566,5	-25,7	4,4
2019	3	4.744,9	11,5	6,4	2.811,9	4,6	-3,1	-1.932,9	23,4	24,0
2019	4	4.587,5	-3,3	6,5	2.960,6	5,3	13,6	-1.626,9	-15,8	-4,4
2019	5	5.230,9	14,0	20,1	3.044,6	2,8	3,0	-2.186,3	34,4	56,0

(πίνακας 2)

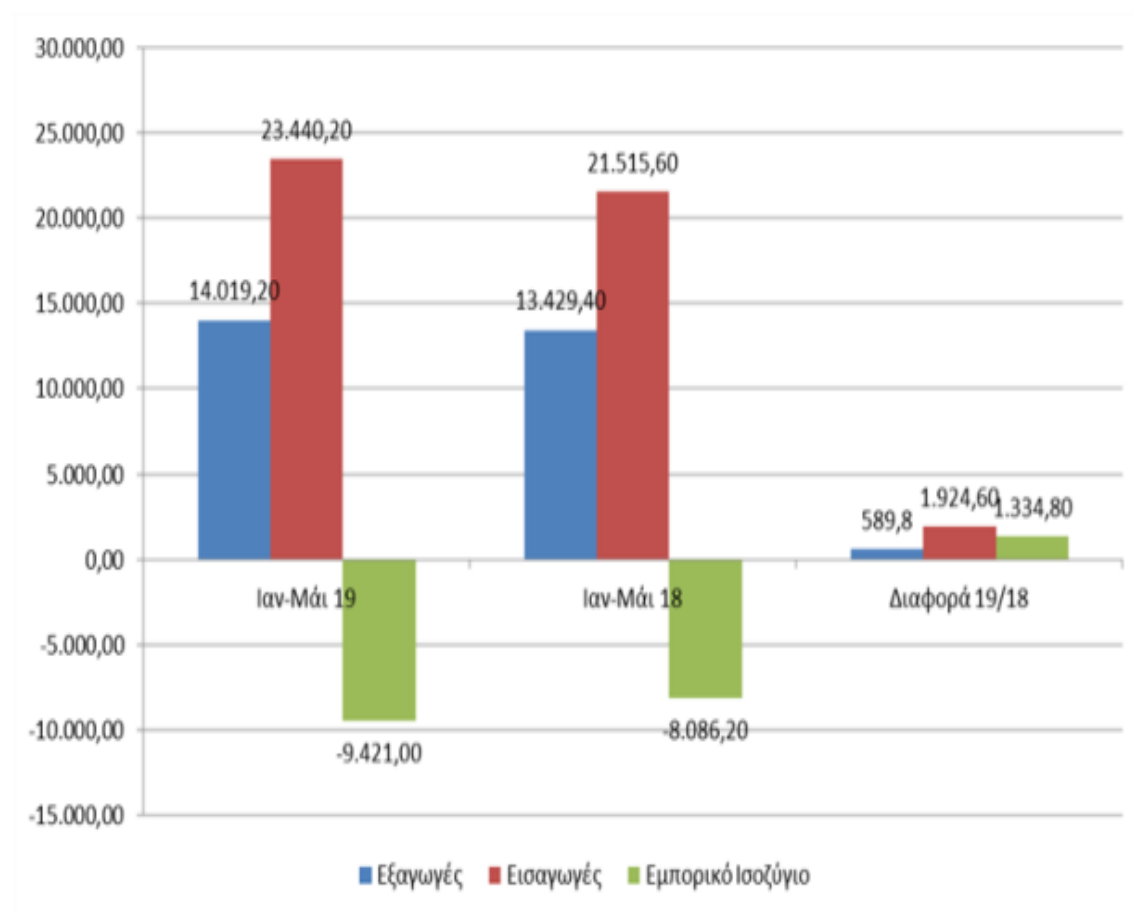
Θετικό πρόσημο παρουσιάζουν οι μεταβολές των εισαγόμενων και των εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων στο πρώτο πεντάμηνο του 2019 καθώς οι εξαγωγές

διαμορφώθηκαν στα €14.019,2 εκατ. έναντι €13.429,4 εκατ. το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, δηλαδή αύξηση 4,4%. Αντίστοιχα οι εισαγωγές

διαμορφώθηκαν στα €23.440,2 εκατ. έναντι €21.515,6 εκατ., καταγράφοντας αύξηση 8,9%. Το εμπορικό ισοζύγιο για το διάστημα Ιανουάριος-Μάιος 2019 παρουσίασε

έλλειμμα το οποίο ανήλθε σε €9.421,0 εκατ., αυξημένο κατά €1.334,8 εκατ., δηλαδή 16,5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018.

Εξωτερικό εμπόριο ισοζύγιο το πρώτο πεντάμηνο 2018-2019(σε εκατ. ευρώ).
(Βαρδάκη Βασιλική, 2016)

(Διάγραμμα 2)

3.4 Τι είναι οι εκούσιοι περιορισμοί στις εξαγωγές και ποιες οι επιδράσεις του

Ο εκούσιος περιορισμός εξαγωγών αποτελεί μια ποσόστωση στο εμπόριο η οποία

επιβάλλεται από την εξαγωγική χώρα αντί της χώρας εισαγωγής.

Ένας εκούσιος περιορισμός εξαγωγών είναι πάντα δαπανηρότερος στη χώρα εισαγωγής από ότι ένας δασμός που περιορίζει τις εισαγωγές στον ίδιο βαθμό. Η διαφορά έγκειται στο ότι τα έσοδα τα οποία θα αποκομίζονταν με έναν δασμό, μεταβάλλονται σε προσόδους οι οποίες αποκτώνται από κατοίκους του εξωτερικού με τον εκούσιο περιορισμό εξαγωγών από την πλευρά των κυβερνήσεων, έναντι άλλων μέτρων πολιτικής για το διεθνές εμπόριο.

Ποιοι είναι οι βασικοί στόχοι και τα μέσα της κοινής εμπορικής πολιτικής της Ε.Ε.

Οι στόχοι είναι:

- Σύμφωνα με τη Συνθήκη της ΕΟΚ τα κράτη- μέλη αποσκοπούν να συμβάλλουν στην αρμονική ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές και στον περιορισμό των τελωνειακών δασμών.
- Συνεργασία και εξασφάλιση ίσων όρων του ανταγωνισμού στις κοινοτικές επιχειρήσεις.
- Παροχή πρόσβασης σε εισαγόμενες πρώτες ύλες σε ίσες τιμές και προστασία από παράνομες πρακτικές των ανταγωνιστών τους.
- Διευκόλυνση δραστηριοτήτων των κοινοτικών εισαγωγέων, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιούν μια και μόνη άδεια εισαγωγής για όλες τις χώρες της Ε.Ε.

Τα μέσα είναι:

- A. Η κοινή εμπορική πολιτική βασίζεται στις ενιαίες αρχές, ιδίως ως προς τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη των δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών, την ενοποίηση των μέτρων ελευθέρωσης, την πολιτική εξαγωγών και τα μέτρα εμπορικής άμυνας. Από αυτά φαίνεται ότι η κοινή εμπορική πολιτική υπάγεται στην κοινοτική αρμοδιότητα.
- B. Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα είναι αυτά που καθορίζουν και τροποποιούν το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο, που διαπραγματεύονται και συνάπτουν τις τελωνειακές και εμπορικές συμφωνίες. Όταν πρόκειται να γίνουν διαπραγματεύσεις συμφωνιών με τρίτε χώρες, η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις.

Κατά την άσκηση που έχει το Συμβούλιο, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

- C. Όσον αφορά τη συμμετοχή σε διεθνείς συμφωνίες, η Κοινότητα εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή λαμβάνει μέρος στις διαπραγματεύσεις και υπογράφει συμφωνίες.
- D. Η κοινοτική αρμοδιότητα κινδυνεύει μερικές φορές να ξεφύγει από το πλαίσιο της, συνεπώς τα κοινοτικά όργανα δεν ενεργούν αυτοβούλως αλλά μαζί με τα κράτη- μέλη. Στην περίπτωση αυτή το Συμβούλιο ψηφίζει με ομοφωνία στις διαπραγματεύσεις και συμφωνίες.
- E. Ο ακρογωνιαίος λίθος της εμπορική πολιτικής της Κοινότητας είναι το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο ενώ η Επιτροπή βάσει των εντολών.

Σελ. -25-

3.5 Οι εξαγωγές της Ελλάδας σε τρέχουσες τιμές από 2000-2018

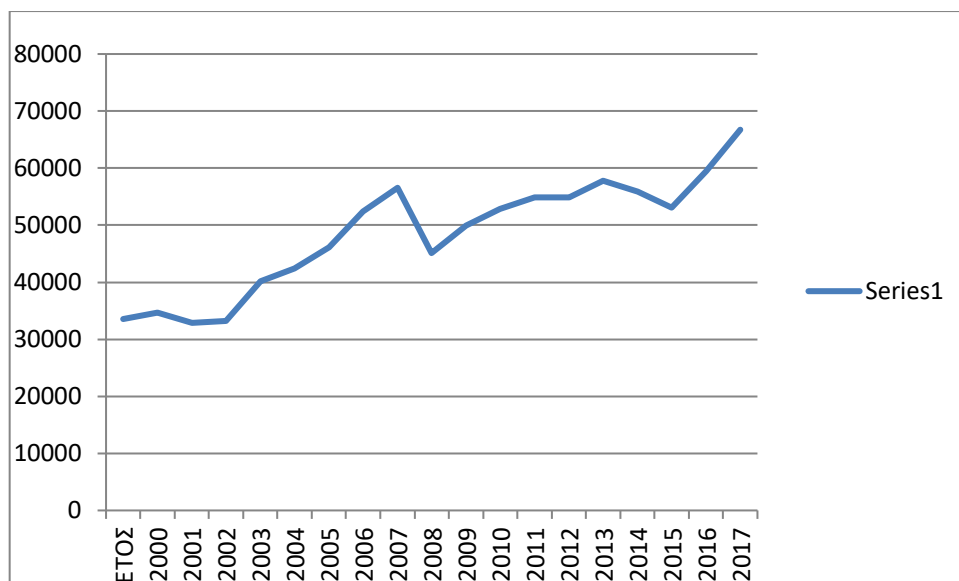
Στο παρακάτω πίνακα έχουμε στην πρώτη στήλη τα έτη από το 2000 μέχρι το 2018, ενώ στην δεύτερη στήλη έχουμε τις εξαγωγές της χώρας μας σε τιμές σε εκατομμύρια ευρώ.

(πίνακας 3)

ΕΤΟΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ
2000	33502
2001	34683
2002	32877
2003	33177
2004	40115
2005	42463
2006	46130
2007	52403
2008	56533
2009	45089
2010	49958
2011	52866
2012	54845
2013	54835
2014	57837
2015	55931
2016	53059
2017	59454
2018	66736

(τιμές σε εκατομμύρια ευρώ)

Σελ. -25-

(Διάγραμμα 3)

Βλέποντας τον πίνακα διαπιστώνουμε ότι ο ρυθμός των εξαγωγών της χώρας έχει συνεχώς ανοδική πορεία από το 2000 μέχρι το 2018, ενώ παρατηρείται ότι οι τιμές των εξαγωγών το έτος 2018 είναι διπλάσιες από αυτές το έτος 2000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΕΠ

4.1 Ορισμός ΑΕΠ

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν είναι η συνολική αξία των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται κατά τη διάρκεια ενός έτους, από συντελεστές παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους μιας χώρας, ανεξάρτητα από τη χώρα όπου βρίσκονται οι συντελεστές παραγωγής. Το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν αποτελεί δηλαδή δείκτη της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας.

Διαφέρει από το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν διότι δεν συμπεριλαμβάνει το εισόδημα που απέκτησαν αλλοδαπές επιχειρήσεις εντός της χώρας.

Παράδειγμα:

Η αξία των τηλεοράσεων που κατασκευάζονται από μια αμερικανική εταιρία στη Γερμανία, όπως μετρείται από την αμοιβή που εισπράττει από την κυβέρνηση της Γερμανίας, υπολογίζεται στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Γερμανίας, όχι όμως στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.

4.2 Τα στοιχεία του ΑΕΠ

Η μαθηματική έκφραση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος είναι:

$$\text{GDP}=\text{C}+\text{I}+\text{G}+\text{NX}$$

Όπου: (C) κατανάλωση, (I) επένδυση, (G) δημόσιες δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών και (NX) καθαρές εξαγωγές μείον τις εισαγωγές.

Στην κατανάλωση αντιστοιχεί η δαπάνη που πραγματοποιούν τα νοικοκυριά για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή η συνολική τους κατανάλωση.

Στην επένδυση αντιστοιχεί η δαπάνη για την αγορά κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, αποθεμάτων και κτιρίων συμπεριλαμβανομένης και της δαπάνης για αγορά νέων

κατοικιών. Στην κατηγορία αυτή μπορούμε να συμπεριλάβουμε και τα έξοδα αγοράς άυλων αγαθών, όπως και τα έξοδα έρευνας και ανάπτυξης.

Στις δημόσιες δαπάνες αντιστοιχούν οι δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών τις οποίες πραγματοποιούν οι κυβερνήσεις, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και η τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι καθαρές εξαγωγές είναι οι δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στην εγχώρια οικονομία και αγοράζονται από αλλοδαπούς (εξαγωγές).

Οι εισαγωγές είναι το κόστος οποιονδήποτε αγαθών ή υπηρεσιών όπου ως χώρα κατασκευής δεν είναι η χώρα στην οποία υπολογίζεται το Α.Ε.Π.

Αποπληθωριστής του ΑΕΠ ή δείκτης τιμών του ΑΕΠ: είναι ένας αριθμοδείκτης που μετρά τις μεταβολές όλων των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία, δηλαδή το ΑΕΠ. Ισούται με το λόγο του ονομαστικού ΑΕΠ στο έτος βάσης προς το ονομαστικό ΑΕΠ στο έτος που έχει επιλεγεί σαν βάση επί εκατό.

Η μέτρηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος γίνεται με τρεις τρόπους:

- Με την μέθοδο της δαπάνης
- Με την μέθοδο αμοιβής συντελεστών
- Με την μέθοδο προστιθέμενης αξίας

(εικόνα 3)

4.3 Ενδιάμεσα αγαθά και ΑΕΠ

Τα αγαθά που αποτελούν βασικό στοιχείο του ΑΕΠ έχουν μία βασική διάκριση που είναι:

1. Τελικά και
2. Ενδιάμεσα

Όπου:

Τα τελικά αγαθά είναι αυτά που αγοράζονται για τελική χρήση και όχι για παραπέρα μετασχηματισμό. Τα ενδιάμεσα αγαθά είναι αυτά που αγοράζονται για περαιτέρω επεξεργασία και όχι για τελική χρήση. Στο ΑΕΠ περιλαμβάνεται μόνο η αξία των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών. Χρησιμοποιούμε λοιπόν τον όρο τελικά προϊόντα και υπηρεσίες ώστε να μην γίνει υπολογισμός δύο ή περισσότερες φορές της αξίας ενός αγαθού, διότι το μετράμε για την συμμετοχή του στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Παράδειγμα:

Εάν στο ΑΕΠ θέλουμε να συμπεριλάβουμε την αξία ενός ηλεκτρονικού ψυγείου, δεν θα πρέπει να περιλάβουμε χωριστά την αξία του μοτέρ και στην συνέχεια την αξία του ως τμήμα της τελικής αξίας του ψυγείου, γιατί έτσι θα έχουμε διπλό υπολογισμό. Τα συστατικά μέρη του ψυγείου όπως στο συγκεκριμένο παράδειγμα το μοτέρ, που πωλούνται στις βιομηχανίες ψυγείων είναι ενδιάμεσα αγαθά και πρέπει να περιλαμβάνονται συνολικά στην τελική αξία των ψυγείων και όχι χωριστά στο ΑΕΠ.

4.4 Ακαθάριστο Εθνικό προϊόν

Ακαθάριστο Εθνικό προϊόν – ΑΕΠ (Gross National Product – GNP) ονομάζεται το προϊόν ή εισόδημα που αποκτούν οι πολίτες μιας χώρας ασχέτως το ποια είναι αυτή. Επίσης μπορεί να περιγραφεί και ως η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών που αποκτούν οι πολίτες μιας χώρας σε διάστημα ενός έτους. Η διαφορά του από το Ακαθάριστο Εγχώριο προϊόν είναι ότι σε αυτό συμπεριλαμβάνεται και το εισόδημα που απέκτησαν οι πολίτες μιας χώρας που είναι κάτοικοι εξωτερικού. (ebooks.edu.gr)

4.5 Καθαρό προϊόν

Η παραγωγή των εμπορευμάτων , ως προς το πλείστον , εκτός από την εργασία και τους φυσικούς πόρους χρειάζεται και εργαλεία κτήρια και μηχανήματα, με άλλα λόγια κεφάλαιο που είναι το μέσο για την αγορά κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Με την χρήση όμως του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού είναι λογικό να επέλθει φθορά και έτσι κάποια στιγμή να πρέπει να αντικατασταθεί. Με την σωστή και έγκαιρη αντικατάσταση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, έρχονται πιο σωστά αποτελέσματα διότι αποφεύγονται ελλείψεις σε μηχανήματα και εργαλεία που θα έχουν σαν συνέπεια την παραγωγή λιγότερων εμπορευμάτων και κατά συνέπεια και σημαντικά προβλήματα στην επιχείρηση.

Η φθορά του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, που οφείλεται στη χρήση του, μετρημένη σε χρηματικές μονάδες , ονομάζεται απόσβεση.

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω στο Εθνικό Προϊόν, περιλαμβάνεται η αξία όλων των τελικών αγαθών που παράγονται σε ένα χρόνο. Ως τελικά αγαθά θεωρούνται και τα εργαλεία , μηχανήματα , κτήρια κ.α., όπου αποτελούν το κεφαλαιουχικό εξοπλισμό. Αν όταν μετρούμε το Εθνικό Προϊόν συμπεριλάβουμε και την αξία του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που αποκαθιστά τις φθορές δηλαδή αν μετρήσουμε και τις αποσβέσεις, τότε έχουμε το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ). Αν δεν συμπεριλάβουμε την αξία αυτών των εμπορευμάτων στη μέτρηση του Εθνικού Προϊόντος, τότε έχουμε το Καθαρό Εθνικό Προϊόν. (Δημήτρης Γ. Κυρίκος)

Καθαρό Εθνικό Προϊόν = Ακαθάριστο εθνικό Προϊόν – Αποσβέσεις

(εικόνα 4)

4.6 Η σχέση μεταξύ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Α.ΕΘ.Π) και Καθαρό Εθνικό Προϊόν (NNP)

Με το ΑΕΠ δίδεται η ταυτόχρονη δυνατότητα της μέτρησης τόσο του εισοδήματος της οικονομίας όσο και της δαπάνης για την παραγωγή. Για να λάβουμε το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (Α.ΕΘ.Π.) προσθέτουμε τα εισοδήματα (έσοδα) των συντελεστών παραγωγής (κέρδη, ημερομίσθια) από το λοιπό κόσμο και αφαιρούμε τα εισοδήματα (πληρωμές) που γίνονται στους συντελεστές παραγωγής στον λοιπό κόσμο, τότε:

Α.ΕΘ.Π.= Α.Ε.Π. + Πληρωμές Συντελεστών από το εξωτερικό – Πληρωμές συντελεστών στο εξωτερικό

Έτσι το ΑΕΠ εκτιμά το συνολικό εισόδημα που παράγεται εγχώριος, το Α.ΕΘ.Π. μετρά το συνολικό εισόδημα που κερδίζουν οι κάτοικοι της χώρας.

Παράδειγμα:

Εάν ένας Έλληνας είναι ιδιοκτήτης μιας πολυκατοικίας στην Ιταλία, το εισόδημα από ενοίκια που αποκτά είναι τμήμα του ΑΕΠ της Ιταλίας, επειδή δημιουργείται στην Ιταλία. Όμως επειδή αυτό το εισόδημα από ενοίκια είναι πληρωμή στο εξωτερικό, δεν είναι τμήμα του Α.ΕΘ.Π

Για να βρούμε το καθαρό εθνικό προϊόν (NNP) πρέπει να αφαιρέσουμε την απόσβεση κεφαλαίου – το ποσό του αποθέματος της οικονομίας σε εργοστάσια, εξοπλισμό και κτήρια που αναλώνονται στη διάρκεια του χρόνου:

NNP=A.ΕΘ.Π.- Αποσβέσεις

4.7 Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ορίζεται ως το σύνολο της αξίας των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στην διάρκεια ενός έτους στα όρια μιας χωρικής στατιστικής μονάδας (νομός, περιφέρεια) διαιρεμένο με το σύνολο του πληθυσμού που κατοικεί στην χωρική αυτή μονάδα την ίδια χρονική περίοδο. Οι μονάδες μέτρησης του ΑΕΠ κατά κεφαλή είναι: ECU, ΕΥΡΩ, και PPS(Μονάδες Αγοραστικής δύναμης- ΜΑΔ) κατά κεφαλή. Τα πιο συνηθισμένα συγκριτικά μεγέθη που χρησιμοποιούνται είναι:

- Κατά κεφαλή ΑΕΠ ΕΕ=100
- Κατά κεφαλή ΑΕΠ χώρας=100
- Κατά κεφαλή ΑΕΠ ζωνών επιρροής εγνατίας=100

Η συχνότητα μέτρησης είναι μεσοπρόθεσμη που είναι τα πέντε έτη ή μακροπρόθεσμη που είναι τα 10 έτη. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ έχει σαν στόχους την γνώση των επιδράσεων στο επίπεδο ανάπτυξης και ευημερίας σε μια περιοχή. Οι προδιαγραφές για την Ελλάδα είναι σύγκλιση με το κατά κεφαλή ΑΕΠ της ΕΕ= 100.

Ως το σοβαρότατο πρόβλημα για τις διαχρονικές συγκρίσεις του κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι ότι πρέπει να γίνει αναγωγή σε ένα κοινό έτος βάσης. Θεωρείται ο βασικότερος δείκτης εκτίμησης οικονομικής συνοχής των Ευρωπαϊκών περιφερειών διότι μπορεί να μας εκτιμήσει το επίπεδο ανάπτυξης αλλά και ευημερίας. Επίσης μετά από αποπληθωρισμό και αναγωγή σε κάποιο έτος βάσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την μέτρηση της μεταβολής και του ρυθμού μεταβολής των ίδιων μεγεθών.

Το γεγονός ότι όμως το κατά κεφαλή ΑΕΠ επηρεάζεται από το βαθμό ανισοκατανομής του εισοδήματος μιας περιοχής, καθώς και τον αριθμό των μετακινούμενων εργαζομένων μεταξύ των περιοχών το καθιστά αρκετά προσεγγιστικό, ως δείκτη των επιπέδων ανάπτυξης και ευημερίας. Αυτός είναι και ο λόγος που για διεθνικές συγκρίσεις είναι σκόπιμη η χρήση της μονάδας αγοραστικής δύναμης (PPS) / κεφαλή. (Δημήτρης Γ. Κυρίκος)

4.8 Μέθοδοι υπολογισμού του Α.Ε.Π.

Οι μέθοδοι υπολογισμού του Α.Ε.Π. είναι οι παρακάτω:

- ✓ **Η μέθοδος της τελικής αξίας.** Με την μέθοδο αυτή το Α.Ε.Π. προκύπτει ως άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής τα οποία χρειάζονται για την παραγωγή των διαφόρων αγαθών.
- ✓ **Η μέθοδος της προστιθέμενης αξίας.** Με την μέθοδο αυτή το Α.Ε.Π. προκύπτει ως άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής τα οποία χρειάζονται για την παραγωγή των διαφόρων αγαθών.

Έτσι μπορούμε να πούμε ότι το Α.Ε.Π. αποτελεί την συνολική προστιθέμενη αξία της παραγωγής όλων των επιχειρήσεων της οικονομίας και ότι το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής είναι ίσο με την αξία του τελικού προϊόντος που πληρώνει ο καταναλωτής.

4.9 Οι αδυναμίες του ΑΕΠ

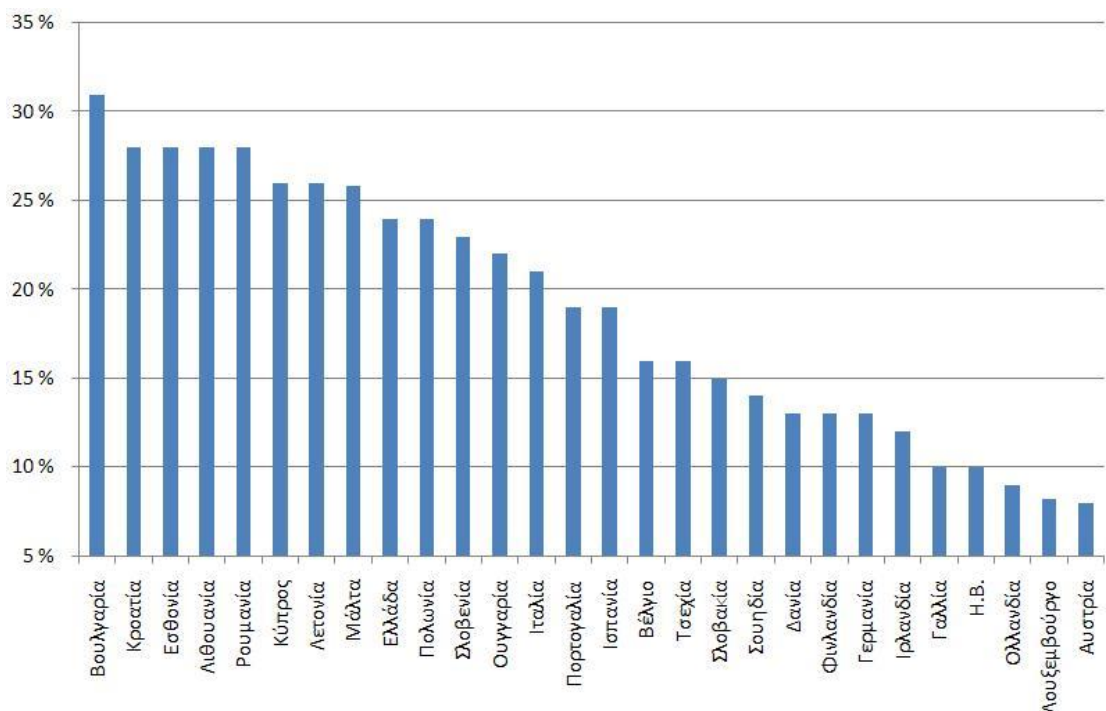
Η συλλογή πληροφοριών μιας χώρας για την οικονομική της ευημερία μέσω του Α.Ε.Π. είναι πολύ σημαντική, μιας και το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αποτελεί σημαντικό αρχείο που μετρά το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας.

Παρόλα αυτά το Α.Ε.Π. έχει πολλές αδυναμίες και ατέλειες από τις οποίες οι σημαντικότερες είναι:

1. Στο Α.Ε.Π. δεν περιλαμβάνεται η αξία παραγωγής που αφορά την ίδια κατανάλωση, γιατί αυτή δεν γίνεται αντικείμενο αγοραπωλησίας. Για παράδειγμα ο καφές που φτιάχνουμε στο σπίτι μας δεν διαφέρει καθόλου από τον καφέ μιας καφετέριας. Όμως δεν υπολογίζεται στο Α.Ε.Π. η προστιθέμενη αξία με το καφέ που φτιάχνουμε στο σπίτι.
2. Το Α.Ε.Π. δεν είναι ποιοτικός αλλά ποσοτικός δείκτης. Η βελτίωση της ποιότητας, όταν δεν εκφράζεται στην τιμή, δεν υπολογίζεται στο Α.Ε.Π. Η ποιότητα όμως, αποτελεί εξίσου σημαντικό παράγοντα με την ποσότητα.

3. Ο όγκος των αγαθών και υπηρεσιών της παραοικονομίας δεν συμπεριλαμβάνονται στο Α.Ε.Π. Με τον όρο παραοικονομία εννοούμε το μέρος της οικονομικής δραστηριότητας το οποίο αποκρύπτουν οι πολίτες από το κράτος, είτε επειδή είναι παράνομη είτε επειδή θέλουν να αποφύγουν την φορολόγηση

(Διάγραμμα 4) Η παραοικονομία στην ΕΕ-28 ως ποσοστό του ΑΕΠ

ΠΗΓΗ: The Shadow Economy in Europe, 2013

4. Στο Α.Ε.Π. δεν λαμβάνεται υπόψη η σύνθεση και η κατανομή της παραγωγής, γιατί με αυτό εκφράζεται το μέγεθος παραγωγής αλλά όχι και την σύνθεση ,

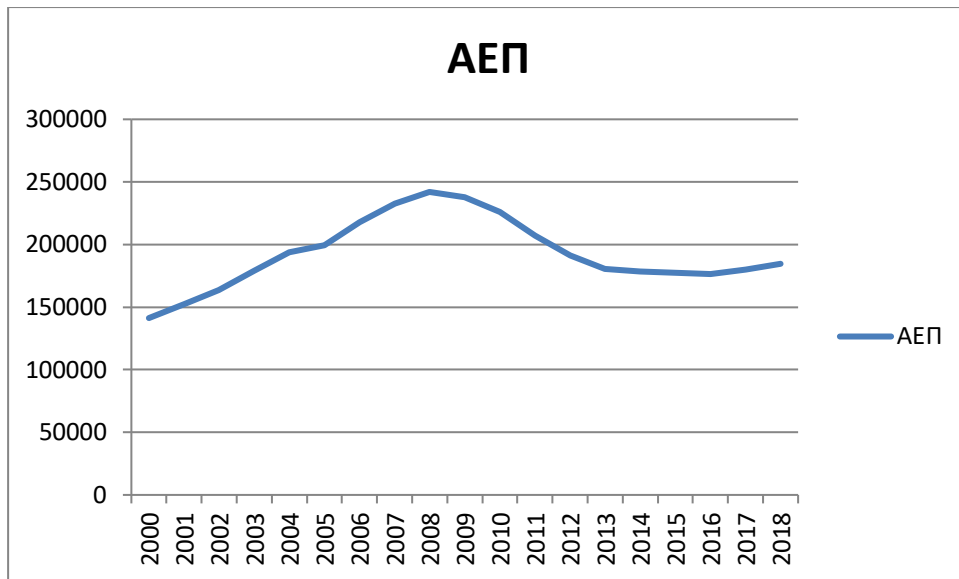
δηλαδή το είδος των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται. (Andrew Oswald, The Times, 2002)

4.10 Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές από 2000-2018

(πίνακας 4)

ΕΤΟΣ	ΑΕΠ
2000	141247
2001	152194
2002	163461
2003	178905
2004	193716
2005	199242
2006	217862
2007	232695
2008	241990
2009	237534
2010	226031
2011	207029
2012	191204
2013	180654
2014	178656
2015	177258
2016	176488
2017	180218
2018	184714

(τιμές σε εκατομμύρια ευρώ)

(Διάγραμμα 5) (σε εκατομμύρια ευρώ)

Κεφάλαιο 5: Εμπορικό ισοζύγιο

5.1 Ορισμός εμπορικού ισοζυγίου

Το εμπορικό ισοζύγιο ορίζεται ως η σχέση μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας. Αν είναι αρνητικό σημαίνει ότι εισάγουμε περισσότερα από όσα εξάγουμε. Στο εμπορικό ισοζύγιο καταγράφονται οι χρηματικές ροές που αφορούν σε συναλλαγές σε αγαθά (πληρωμές/εισαγωγές και εισπράξεις/εξαγωγές), των οποίων η κυριότητα αλλάζει μεταξύ ενός κατοίκου και μη κατοίκου. Επίσης, στο εμπορικό ισοζύγιο καταχωρίζονται η αξία της επεξεργασίας αγαθών, η αξία επισκευής αγαθών, οι τριγωνικές συναλλαγές και η αξία των αγαθών για τον εφοδιασμό πλοίων και αεροπλάνων.

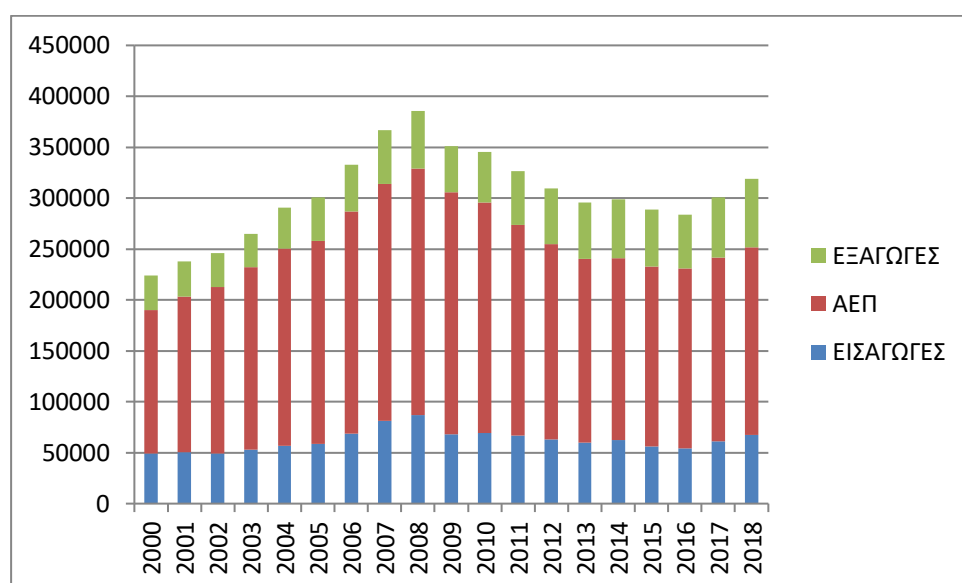
Επομένως στο εμπορικό ισοζύγιο ουσιαστικά αποτυπώνεται η διαφορά μεταξύ των εξαγωγών εμπορευμάτων μιας χώρας και των αντίστοιχων εισαγωγών της. Ισχύει :

- Όταν εξαγωγές < εισαγωγές, τότε έχουμε έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο
- Όταν εξαγωγές > εισαγωγές, τότε έχουμε περίσσειμα στο εμπορικό ισοζύγιο

Η εναλλακτική ονομασία του εμπορικού ισοζυγίου ονομάζονται αλλιώς οι καθαρές εξαγωγές. Παρόλο που το εμπορικό ισοζύγιο θεωρείται πολύ σημαντικό στοιχείο για μια χώρα, δεν είναι και το μοναδικό ,διότι το εμπόριο αποτελεί μία μόνο από τις συνιστώσες του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Ορισμένοι παράγοντες που επηρεάζουν το εμπορικό ισοζύγιο είναι:

- ❖ Οι προτιμήσεις των ντόπιων και των ξένων καταναλωτών
- ❖ Οι τιμές των προϊόντων στις εγχώριες και τις ξένες αγορές
- ❖ Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες
- ❖ Το εισόδημα των ντόπιων και ξένων καταναλωτών
- ❖ Το μεταφορικό κόστος
- ❖ Η εμπορική πολιτική των κυβερνήσεων

(Διάγραμμα 6)

5.2 Τι εισάγει και τι εξάγει περισσότερο η Ελλάδα

Χάρη στην ευνοϊκή γεωγραφική θέση και το ήπιο κλίμα της, η χώρα μας εξακολουθεί να είναι ένας σημαντικός παραγωγός που εξάγει σε όλο τον κόσμο αλλά και ένας πολύ δραστήριος εισαγωγέας. Αγαθά από 197 χώρες εισάγει η Ελλάδα, ενώ εξάγει πλούσια ποικιλία προϊόντων σε 228 κράτη, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας που υποδεικνύουν αύξηση των εισαγωγών κατά 9,5% το 2018 και αύξηση εξαγωγών κατά 15,7%. Σελ. -36-

Η Ελλάδα είναι επίσης η χώρα με τον μεγαλύτερο εμπορικό στόλο στον κόσμο, σε όρους ιδιοκτησίας, γεγονός που ευνοεί ιδιαίτερα το εμπόριο. Περίπου τα μισά από τα προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα άλλα μισά από τον υπόλοιπο κόσμο (51% και 49% αντίστοιχα) και αντίστοιχη είναι και η αναλογία των εξαγωγών (53% και 47% αντίστοιχα), σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία.

Οι 10 κατηγορίες αγαθών που εισάγουμε στην Ελλάδα είναι:

- 1) Ορυκτά καύσιμα, λιπαντικά και συναφή
- 2) Μηχανήματα και υλικό μεταφορών
- 3) Χημικά προϊόντα και συναφή
- 4) Διάφορα βιομηχανικά είδη
- 5) Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη
- 6) Τρόφιμα και ζώα ζωντανά
- 7) Ποτά και καπνός
- 8) Πρώτες ύλες μη εδώδιμες, εκτός από καύσιμα
- 9) Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης
- 10) Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι πέντε καλύτεροι συνεργάτες της Ελλάδας σε ότι αφορά την αξία των συναλλαγών στις εισαγωγές είναι κατά σειρά η Γερμανία, το Ιράκ, η Ιταλία, η Ρωσία, η Κίνα και οι Κάτω Χώρες. Αντίστοιχα, με όρους ποσότητας, εισαγάγαμε τα περισσότερα κιλά από το Ιράκ, με τη Ρωσία, το Καζακστάν, το Ιράν και τη Βουλγαρία.

Η Ελλάδα αποτελεί τον τρίτο μεγαλύτερο παραγωγό ελιάς στον κόσμο, ακολουθώντας την Ισπανία και την Ιταλία, ενώ είναι τέταρτη κατά σειρά στην εξαγωγή της, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat. Ωστόσο, δεν είναι αυτό το πρώτο σε αξία προϊόν που εξάγει. Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται κατά σειρά τα προϊόντα πετρελαίου, το αργίλιο, τα φάρμακα, ενώ ακολουθούν τα φρούτα/καρποί, τα έλαια/λίπη (φυτικά) και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Οι 10 κατηγορίες αγαθών που εξάγουμε ως χώρα είναι οι εξής:

- 1) Ορυκτά καύσιμα λιπαντικά και συναφή
- 2) Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη
- 3) Τρόφιμα και ζώα ζωντανά
- 4) Χημικά προϊόντα και συναφή
- 5) Μηχανήματα και υλικό μεταφορών
- 6) Διάφορα βιομηχανικά είδη
- 7) Ποτά και καπνός
- 8) Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης
- 9) Πρώτες ύλες μη εδώδιμες, εκτός από καύσιμα
- 10) Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι πέντε καλύτεροι συνεργάτες της Ελλάδας σε ότι αφορά την αξία των συναλλαγών στις εξαγωγές είναι κατά σειρά η Ιταλία, η Γερμανία, η Τουρκία, η Κύπρος, ο Λίβανος και η Βουλγαρία. Ακολουθούν οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε ποσότητα, τα περισσότερα κιλά στείλαμε στην Τουρκία, με τις ΗΠΑ, την Ιταλία, τον Λίβανο και την Αίγυπτο να ακολουθούν. Ωστόσο, πολλά προϊόντα ταξίδεψαν μέχρι τις πιο μακρινές γωνιές του πλανήτη, όπως τα Νησιά του Σολομώντα και τις Βόρειες Μαριάνες.

Σε εξαγωγές υπηρεσιών, όπως είναι πολύ φυσικό τη μερίδα του λέοντος διαθέτει ο τουρισμός, ενώ ακολουθείται από τις μεταφορές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες όπως οι επικοινωνίες και τις κατασκευές.

Συμπεράσματα

Καταλήγοντας συμπεραίνουμε ότι στην οικονομία και στην αγορά οι αριθμοί λένε πάντα την αλήθεια. Στα χρόνια της οικονομικής και παραγωγικής κρίσης και ύφεσης στην ελληνική οικονομία, το μοναδικό μέγεθος που εμφάνισε θεαματική βελτίωση ήταν οι εξαγωγές που αυξήθηκαν αισθητά. Οι εισαγωγές της χώρας μειώθηκαν, αφού η κατανάλωση συρρικνώθηκε ισόποσα ή και περισσότερο από την κατά 25% απώλεια του ΑΕΠ. Αυτό σε συνδυασμό με την αύξηση των εξαγωγών περιόρισε, χωρίς να ισοσκελίζει, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου. Επομένως, η εξάπλωση των ελληνικών αναφορικά και με καινούργιες εξαγωγικές τοποθεσίες και με καινούργια αγαθά προσφέρουν μια ροπή προς ανάπτυξη των επιδόσεων της Ελλάδας στις εξαγωγικές δραστηριότητες και συγχρόνως ένα σπουδαίο βήμα για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας όπως φαίνεται και από τα ποσοστά του ΑΕΠ. Τέλος, με το παρακάτω δεδομένο, δηλαδή ότι η Ελλάδα ήταν και είναι μια έντονα εισαγωγική χώρα και ότι ακόμα και στα γεωργικά προϊόντα κάνει εισαγωγές, ενώ έχει δική της παραγωγή καταλήγουμε στο γεγονός ότι χρειάζεται πιθανόν αλλαγή του παραγωγικού της τομέα.

Βιβλιογραφία – Πηγές

- Τράπεζα της Ελλάδας, το εμπορικό ισοζύγιο
- www.kathimerini.gr
- www.bankofgreece.gr
- www.euretirio.com
- www.statistics.gr
- www.greekexportsawards.gr
- Υπουργείο οικονομίας και οικονομικών
- Διεθνείς οικονομικές σχέσεις, Από την ανοιχτή οικονομία στην παγκοσμιοποίηση(Δημήτρης Μάρδας, Θεσσαλονίκη 2005)
- Εισαγωγικό σεμινάριο στην οικονομική θεωρία (Τριαντόπουλος Χρ. Φιλίνης Κ.)